

ELOFIZETES
HELYBEN ÉS VIDEKEN
 Egy évre ... 180 Lel.
 Fél évre ... 90 Lel.
 Egy negyed évre 45 Lel.
 Egy hóra ... 15 Lel.

Nyitási közlemények
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTOSEG
 Aradi és csanádi egyesül
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 151.
KJADOHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény
 Társaság.
 Bulvárdul Regale Ferdi
 nand I. (József tóh.)-ut 22-
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1921

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, január 18.

Késik a bécsi gyors

Megirtuk, hogy a bécsi gyorsvonatnak ma délután kellett volna Aradra érkeznie. Tegnap délelőtt a Máv. igazgatósága táviratilag értesítette az aradi üzletvezetőséget, hogy a bécsi gyorsvonat csak e hó 20-án, csütörtökön érkezik Aradra. A Máv. igazgatósága a táviratban arról értesítette az aradi üzletvezetőséget, hogy, a bécsi vasuti egyezmény értelmében a gyorsvonatof vontatási szempontból a Máv. személyzete hozza Aradig s az ellenvonatot Aradon veszi át, ahol a kocsik átadása és átvétele történik. A vám- és utlevélvizsgálat a vonaton menetközben történik. Ezek után az első gyorsvonatot január 20-án a közép-európai időszámítás szerint délután 3 óra 15 perckor adják át Aradon, az ellenvonatot pedig e hó 23-án, hétfőn délután 2 óra 10 perckor veszik át. A következő vonat szombaton, e hó 22-én, ennek ellenvonata pedig e hó 26-án, szerdán érkezik Aradra. *Mihajlovici* helyettes igazgató táviratilag értesítette a Máv. igazgatóságát, hogy a gyorsvonatnak Aradon való átadásához és átvételéhez hozzájárul. Miután a vonat érkezése technikai akadályokba nem ütközik, amennyiben a szerelvényeket a C. F. R. igazgatósága már a Máv. rendelkezésére bocsátotta, remélhető, hogy az első bécsi gyorsvonat végre csütörtök délután Aradra érkezik.

Szövetseg a Habsburgok ellen.

BUCURESTI. A *Corriere della Sera* jelent, hogy a rapallói békeszerződéshez egy titkos konvenció is van csatolva, amely az olaszok és a szerbek szövetségét tartalmazza arra az esetre, ha Magyarország ismét visszahívna a Habsburgokat a trónra. A *Daily Herald* szerint Olaszország és Jugoszlávia a Habsburgok visszatérése esetére nemcsak gazdasági uton fognak nyomást gyakorolni Magyarországra, hanem, ha szükséges lesz, egygyerekesen is meg fogja akadályozni a Habsburgok visszatérését. Ugy látszik, e titkos konvenció hatása alatt történt, hogy az utóbbi időben Budapesten a Habsburgok iránti lelkesedés alábbhagyott.

— Hat millárd hadikár. Bucuresti. A pénzügyminiszterium hadikárpótlási hivatalához eddig a kártalanító bizottságoknak több mint 600.000 kárbejelentése futott be. Az eddigi kártalanítási igények összege 3 milliárd leire rug. Ezen kívül azonban körülbelül még 600.000 kérvény vár elintézésre, amelyek együtvéve ugyancsak 3 milliárd leies követelést jelentenek.

Gróf Teleki — Nyugatmagyarországról.

BUDAPEST. Vasvármegyének elszakításra ítélt területéről 30 tagú küldöttség jelent meg gróf Teleki Pál miniszterelnöknél és arra kérte, hogy gátolja meg az elszakítást. Gróf Teleki kijelentette, hogy az antant jegyzéke nem elcsatolást parancsol, hanem az esetleges átcsatolás módozatait állapítja meg.

Rámutatott a miniszterelnök arra, hogy Mayr osztrák kancellár utolsó beszédében

azt mondotta, hogy történelmi alapon és Nyugatmagyarország népének akarata alapján követelik Nyugatmagyarországot és valamivel később ugyanazon beszédében azt mondotta, hogy majd a választások alkalmával befog igazolódni Nyugatmagyarország népének akarata. A magyar miniszterelnök ezzel szemben rámutat arra, hogy ha Nyugatmagyarország népe nyilvánította akaratát, akkor azt Magyarország mellett nyilvánította, mert a legszélesebbkörű választójog alapján az országhoz hű és hazafias képviselőket küldött a magyar parlamentbe. Ausztriával sok elintézendő ügy van a nyugatmagyarországi kérdésen kívül is. Ezeket együtt kell elintézni és úgy is akarja ezt a magyar kormány a megértés szellemében elintézni.

Szibériából Aradig — orosz földön át.

(Aradi tisztviselő élményei Oroszországban.)

Néhány nappal ezelőtt érkezett Aradra 5 esztendei távollét és fogság után *Zikó Lajos* adótitkár. Szülei már 1917 óta nem kaptak tőle semmi hírt és már alig merték remélni fiuk visszatértét. Sok szülőnek megnyugtatólag szolgálhat ez az eset, akik már régóta nem kaptak gyermeküktől hírt. *Zikó Lajos* utjáról és élményeiről a következőket mondotta munkatársunknak:

— Az omsk-pétervári vonalon rendszeren hat hétig is eltart az út, mert a vasuti személyzet meg lehetően indolens. Az uton mindenütt a nemzetközi Vörös kereszt éllelmezi a foglyokat. Szentpétervárra érkezve az ottani magyar kommunista megbízottak, akik a volt osztrák-magyar konzulátus palotájában vannak, vizsgálják át a hadifoglyokat. Visszartartják azokat, akiknek valami közük is van a mostani magyar rezsim vezető embereihez és ezeket tuszul fogja, hogy a magyarországi vörösek hántatlanságát ki erőszakolják. Ezeket a petrográdi erődbe zárják be. Többek közt állítólag itt van becsukva az egyik *Prónay* báró is, aki ugyan tagadja azt, hogy neki valami köze is lenne Prónayékhoz, mert ő csak őrmester volt a magyar hadseregben és nem is báró. Persze a bolsevikiek nem hiszik el ezt nekik. A tuszokat szigorúan ör-

zik és a szökés lehetetlen, mert az erőd alatt folyik a Néva. A hadifogoly-szállítmány Finnországon keresztül jött. A hatóságok mindenütt jóindulattal fogadták őket és eltekintettek a harmincnapos vesztégzartól, csupán a pályaudvart nem volt szabad elhagyniok. Stettinben szortirozták a foglyokat. Külön a magyarokat, külön a románokat és külön a cseheket. Itt már az illető államok adtak a saját embereiknek élelmezést. A legjobban a román állam látta el hazatérő hadifoglyait, mert darabonként fél kenyert adott nekik és egy fél konzervet, míg a magyarok és a csehek ennek felét sem kapták. Ugyancsak német földön a Vöröskereszt karácsonyi szeretet adományokat osztott ki közöttük. Cigaretát, mogyorót, csokoládét és kekszet. Sok fogoly az orosz feleségét is magával hozta vissza a keserű fogságból.

Baranyának nem kell autonomia.

BELGRÁD. *Linder* Béla még mindig a Baranya autonomiájáról tárgyal a szerb kormánnyal. *Hoffmann* Ottó, *Schwarz* Gábor bányamunkással kihallgatásra jelentkezett *Draskovics* belügyminiszternél és megegyezett vele a Baranya önkormányzatában.

Ezzel szemben Pécs város törvényhatósági bizottsága *Visnyay* Ernő takarékpénztári igazgató vezetésével küldöttséget menesztett Belgrádba, ahol tiltakozott az autonomia ellen és azt kérte, hogy a megszállott területeket sürgősen ürítsék ki.

A párisi román követ nyilatkozata

PÁRIS. *Ghica* herceg párisi román követ nyilatkozik egy párisi lapban a vörös offenzívával egybekapcsolt magyar támadás meséjéről. *Beisneri*, hogy felhívták a nagykövetek konferenciájának figyelmét a magyar csapatösszevonásokra. Bizonyos személyek elkövettek hibát, mert elhitték Budapesten, hogy az eddigi egyezményt megváltoztathatják. Eszerint, ha módosításról lehet szó, akkor a Magyarországnak maradt számos román községet visszakövetelik és 125000 szlováktól lakott területet is.

Osztrák-magyar bank likvidálása

BÉCS. Csütörtökön kezdődött az osztrák-magyar bank helyiségében az a tanácskozás, amelyet a párisi jóvátételi bizottság hívott össze. Erre a tanácskozásra meghívták az osztrák és magyar kormányokat és a többi nemzeti államot, amelyeket kormánybiztosok képviseltek. Ausztriát dr. *Thad* miniszteri tanácsos, Magyarországot dr. *Márffy* miniszteri tanácsos, Csehországot *Hladky* miniszteri tanácsos, Jugoszláviát dr. *Ploy* szenátusi elnök, az osztrák-magyar bankot pedig dr. *Spitzmüller* a két vezértitkárral képviselték.

A vasut nem vesz fel polgári szállítmányt.

CLUJ. (Kolozsvár.) Tegnap az itteni üzletvezetőség szállítási bizottságához, nagy horderejű távirat érkezett, amely úgy intézkedik, hogy a távirat vételétől számítva a minisztertanács mellett működő központi szállítási bizottság az összes polgári vasuti teherszállítmányok felvételét beszüntetni. Az üzletvezetőség-részéről szerzett információ szerint ez a közforgalmat korlátozó intézkedés már hónapokkal ezelőtt egy általános rendelet keretében megtörtént, de az üzletvezetőség szállítási bizottságai a rendeletet a szükséghez mérten enyhítették és a nagánaruk szállítását esetenként megengedték.

A Máv. milliárdos szállítása.

(Biedermannék fizetel. — Drága vasanyag és olaj a Magyar Államvasutaknak.)

Budapest. Magyar politikai és pénzügyi körökben élénk megbeszélés tárgyát képezi a Magyar Államvasutak részére szállított anyagok körül felmerült visszaélés. Az államvasut utyanis milliárdos szállítási szerződést kötött a Biedermann- & Comp. bécsi céggel. A Biedermann-cég két beltagja nem ismeretlen Aradon. Bizonyára még sokan emlékeznek a két fiatal Biedermannra, akik többször fordultak meg itt és akiket családi kötelékek is fűznek Aradhoz. A két Biedermann tővér Máthé Mór, aradi sörnagykereskedő két leányát, Máthé Rózi operaénekesnőt és Máthé Irént vette nőül. Gróf Teleki Pál miniszterelnök is nyilatkozott a milliárdos vasuti szállítás ügyében a szerinte az ügy alkalmasiút a minisztertanács elé kerül. Itt azonban nem fog az ügy megállni, hanem szóba kerül a nemzetgyűlésen is és valószínű, hogy az összes pártok képviselőiből alakított parlamenti bizottság elé terjesztik. A legrejtelmesebb része a szállításnak az, hogy jutott a Máv. Biedermannékhoz, akikről a budapesti kereskedővilágban köztudomású, hogy alig egy-két éve szerepelnek a piacon. A cég alapítója még néhány év előtt budapesti vállalatok hivatalnokja volt, aki Bécsben alapította meg főüzletét és egyszeriben a Máv. legnagyobb szállítója lett. A mostani szerződést megelőzően már több megállapodása volt a Máv.-val, milliókat keresett ezeken az üzleteken és csak most nemrég alapította meg a bécsi üzlet budapesti fiókját, amelyet az Aradon is ismert Biedermann fiuk vezetnek. A milliárdos üzletet a Máv. a Biedermann & Comp. bécsi céggel kötötte meg, ez is felel a nagy üzletért. Érdekes, hogy Biedermannék ajánlata előtt sokkal kedvezőbb feltételű angol ajánlatot nyújtottak be a Máv.-hoz, amelyben a Knott london-brüsszeli cég 600 millió korona hitelt ajánlott fel a Máv.-nak oly célból, hogy a Máv. bármily vasuti anyagot nála rendeljen. Az ajánlat szerint a Máv. csak akkor lett volna köteles ennél a cégnél rendelést eszközölni, ha ez bármely külföldi cég részéről ajánlott árut olcsóbban, vagy legalább is hasonló feltételek mellett lett volna hajlandó szállítani. A Máv. igazgatói ezt az ajánlatot visszautasították, mert kedvezőbb ajánlatra számítottak. Ugyanekkor Szönyey, Máv. helyettes igazgató a vasut jogügyi és pénzügyi osztály egy-egy képviselőjével és a Biedermann-cég egyik tagjával Kölnben tartózkodott, ahonnan Szönyey azzal tért vissza, hogy

a Máv. fogadja el Biedermannék javaslatát. Az ügyben szereplő igazgatók egyike sem tartotta szükségesnek, hogy a közkezen forgó német hivatalos export árjegyzék iránt érdeklődjenek, mert abból is nyomban megállapíthaták volna, hogy Biedermannék hallatlanul drágák. A vasanyagon kívül a Máv. igazgatói az olajneműek szállítását is Biedermannékre bízták. Közel 300 millió korona értékű olajneműt rendelt a Máv. Biedermannéktól és olyan árat kaptak érte, amely 80—90 millió magyar korona túlfizetést jelent. A Máv. igazgatói 3000 waggon szurkot rendeltek tonnánként 3200

márkaért, holott ezt a cikket bármely magyar cég 2600 koronaért is képes ugyanonnan szállítani, ahonnan Biedermannék közvetítik. Ezen az egy tételén magán veszít a Máv. körülbelül 13 millió koronát. Előrelátható, hogy ez a nagyjelentőségű ügy a nagy anyagi károsodás kapcsán a pénzügyminiszter elé kerül, mert minden jel arra mutat, hogy itt óriási adóalapot vontak el. A szerződő fél utyanis a bécsi Biedermann-cég, amelyet a magyar adóhatóság aligha érhet el. A fizetéseket a Máv. Hollandiában teljesíti, ahová szintén nem jut el az adókinestár keze.

Fiume ostroma. Megfigyelések a közelből.

ABBZIA. December. hónap végén egész Abbázia figyelt. Az ágyuk dörgése és a gépfegyverek kattogására figyelt és a strandról messzelátókon szemlélte a Fiuméért folyó küzdelmek egyes fázisait. Az erkélyek, a lapos háztetők szintén telve voltak szenzációra éhes benszülőttekkel és idegenekkel. A küzdelem színhelye azonban kicsi volt, de fel volt ruházva a harctér minden kellékével. Nem hiányoztak a kicsiny légitüzelmekek és tengeri csaták, de sajnos nem hiányoztak a sebesültek és halottak sem. Abbázia lett a menekülő fiumeiak menedékhelye és nem egy fiumei szív dobogott a Fiumében lejátszódó tragédia miatt. Senkiséem gondolta, hogy komoly a helyzet, amikor december 23-án Fiumé blokádja megkezdődött. Az első ágyulövéseket gunyos nevetéssel fogadták, de amikor később az első sebesültek megérkeztek, a guny már csendes kétségbeeséssé változott. December 25-én Abbáziában is kihirdették a kivételes állapotot. A vendéglőket és kávéházakat este 9 órakor bezárták és 10 óra után a polgári személy nem tartózkodhatott az utcán. Beszüntették a gyülekezési szabadságot, úgy, hogy öt személynél többen nem járhattak az utcán. Szomorú karácsony volt az idei. De a szomorúságot enyhítette az a gyönyörű idő, amelyen csak itt lehetséges. Valóságos tavasz: napfényvel és virágzással. Huszonnegyedikén délben dördült el az első lövés és azután egész délután és este és egész éjszakán át folytatódott az ágyudörgés, a bombák robbanása. A Fiume felé néző ablakokat egész éjszakán át kíváncslak és félelemtől remegők foglalták el. Az ágyugolyók utját pontosan lehetett látni. Látni lehetett a kilövést és látni lehetett a lecsapást és az emberek találgatták, hogy a löveg hol csapott le. Persze nem tudták eltalálni, mert a küzdelem Fiumétől elég messzire játszódott le. Alvásra ezen és a következő éjszakán gondolni sem lehetett. A két

ünnepnap délelőttén a strandon hatalmas korzó hullámozott. Egyszerre hatalmas tömeg gyülekezett össze. Törzstisztek a feleségeikkel, újságírók és még mások. Nincs mindig alkalom, hogy egy csatát ily messziről és mégis ily biztos közelségből megfigyeljenek. A tömegben sápadt asszonyok, sötéten maguk elé tekintő férfiak: fiumei menekültek, jobbára jól szituált hivatalnokok, gyár- és bankigazgatók. Általánosságban a hangulat inkább vidám, mint szomorú volt. A nap gyönyörűen sütött. Az ember tudvalevőleg mindenhez hozzá szokik, még az ágyuk dörgéséhez és a gépfegyverek kattogásához is.

December 26-án délelőtt egy autó száguldott elő. Mi ez? Mozdulatlanul fekvő emberi testek, véres kötelek, amott hisztérikus kiáltás, görcsös csuklás — a nevetés elnémult. Az arcokra halvány kétségbeesés ült. Csak most gondoltak az emberi életre az abbáziai szórakozók. Az összes orvosokat mozgósították, a kórházban semmire sem készültek elő, mert nem gondolták, hogy a helyzet oly komoly. Délután a robbanások erősebbek lettek, az ablakok megrepegtek: a Fiumét a tenger felől blokkoló hadihajók jól irányzott lövéssel a támadó úteget elhallgattatták. Két aeroplán szállt fel és az — öt hadihajót bombázni akarták. Ezeket is elűzték és azután tűz alá vették a fiumei repülőhangárt. A kormánycsapatok parlamentéreket küldtek át, hogy az áldozatok eltemetéséről tanácskozzanak. Minden hadijog ellenére D'Anunzio legionáriusai legyilkolták a két tisztet. Ennek következménye két jól irányzott lövés a kormányzósági palotára. Állítólag D'Anunzio is megsebesült. A 26-ról 27-re virradó éjjel nyugalom volt. A 27-ről 28-ra virradó éjjel néhány óráig a leghevesebb pergőtűz tombolt. Huszonhétedikén érkeztek meg D'Anunzio első parlamentérei, eredmény nélkül tértek vissza. Huszonnyolcadikán újból tárgyaltak és 29-én szintén.

Huszonnyolcadikán Cantridából jöttek az első menekültek, a legtöbbször a torpedógyár munkása. Tőlük lehetett hallani az első fiu-meireket. Persze, hogy tuloztak, mert szerintük Fiumében pokol és borzalom uralkodik. Elmondották, hogy a legionáriusok között revolverekkel és kézibombákkal felfegyverzett asszonyok is küzdenek. Az ablakokból forró vizet öntenek a felvonuló kormány csapatokra. Minden ház egy kis vár, amelyet kemény küzdelemmel kell bevenni. Ezt mondták a menekülők.

D'Anunzio népgyűlést hívott össze. Nem akarja Fiumét feláldozni, inkább eltávozik. Ujjongással fogadták és kérték, hogy maradjon, mert vele és érette akarnak győzni vagy meghalni. Két nappal később, amikor már az éhség jelentkezett és az első gránátok már a városra hulltak, számtalan deputáció szólította fel D'Anunziót, hogy ne áldozza fel Fiumét, hanem engedjen. Erre azután tárgyalni kezdett. Huszonnyolcadikán délben hét, az abbáziai kórházban sérülése következtében elhunyt áldozatot temettek el. Négy közembert, két fiatalabb tisztet és egy ezredest. A koporsókra 14 hatalmas koszorút helyeztek. A menetben katonaság és polgárság vett részt. Komolyan, mélységesen megrendülve a szegény asszonyokra, gyermekekre és anyákra gondoltak, akiknek férje, apja és fia egyetlen egy ember fanatizmusát az életükkel fizettek meg.

Bethmann-Hollweg utolsó munkája

FRANKFURT. A Frankfurter Zeitung jelentése szerint Bethmann-Hollweg az utolsó napokban is Észrevételek a világháborúhoz című munkája második kötetének befejezésén dolgozott. A kézirat majdnem teljesen kész. Bethmann csak néhány korrekturát és beszurást tervezett s ezzel a munkával foglalkozott ama nap reggelén is, amikor meghalt.

Kun Bélánét kitiltották

Olaszországból. RÓMA. Corradini belügy államtitkár bejelentette a képviselőháznak, hogy Bucco szocialista képviselő Ausztriából visszajövet a név alatt magával hozta Kun Béla feleségét és ennek nőtestvérét, akik — miután megfogadták, hogy a politikától tartózkodnak — a maradásra engedélyt kaptak. Fogadalmuk ellenére lakásuk a magyar szökevények menhelye lett és náluk tartóztattak le négy magyar kommunistát. A képviselőház elhatározta, hogy Kun Bélánét és nővérét és a velük összeköttetésben álló magyar kommunistákat kitiltják Olaszország területéről. E határozat után Kun Béláné kért intézett a belügyminiszterhez, engedje meg, hogy Oroszországban tartózkodó férjéhez utazhassék.

Andrássy a keresztény-párt élén.

BUDAPEST. Gróf Andrássy Gyula és a volt keresztény egyesülés párt *Bentczky-Szmrecsányi* csoportjának pártalakítása közel van a megvalósuláshoz. Az új párt a nemzetgyűlés balpártjából és centrumából rekrutálódik. Részt vesznek benne az intranzigens keresztény nemzeti-pártiak, a *Szmrecsányi*-csoport, a keresztény-szocialistáknak *Hallert* és *Bleyert* követő része és a disszidensek örögrof *Pallavicini* vezetésével. Az egyes frakciók között az összekötő kapocs a királykérdésben elfoglalt azonos álláspont és a ragaszkodás a legitimista jogfolytonossághoz. A programot Gróf Andrássy Gyula készítette, akinek felfogása szerint Magyarország nem nyerte vissza a királykérdésben önrendelkezési jogát. Károly exkirály ügyében előbb alkotmányosan kell döntenet. Gróf Andrássy feltétlenül ráhelyezkedett a keresztény nemzeti irányzatnak *Szmrecsányi* és *Halleré* által vallott alapjára. A zsidókérdésben az az álláspont, hogy ezt egy csa-

pásra nem lehet megoldani, hanem törvényhozási és társadalmi alkotásokkal kell biztosítani a keresztény magyarság vezető szerepét. Az új párt körülbelül 70 képviselőre számít s az eddigi tervek szerint szerdán alakul meg. Az új pártalakulásról gróf *Apponyi* Albertet is értesítették, aki kijelentette, hogy Andrássy vezéréssel minden alakulást támogat, de nem csatlakozik hozzá.

Gróf Andrássy tudósítónk előtt kijelentette, hogy a megegyezés még nem kész. Beavatott körök szerint azonban eddig már két irányban történt megállapodás. Az egyik szerint a csatlakozók Andrássyval kifejezetten keresztény politikát akarnak csinálni, a másik megállapodás az, hogy az új párt legitimista ugyan, de mindaddig, amíg Magyarország a királykérdésben önrendelkezési jogát vissza nem kapja, a királykérdést programjából kikapcsolja. Még nem bizonyos, hogy az új alakulásnak Andrássy vagy más politikus lesz-e a vezére.

mellett játszik. Az Ezüst sirály aradi bemutatójára lázasán készül a színtársulat.

Megalakult

a megyei orvosi kamara

Az aradmegyei orvosok ma délelőtt dr. *Bradean* Athanasz megyei főorvos elnöklésével ülést tartottak, amelyen megalakították az orvosi kamara aradmegyei fiókját. Ennek elnöke dr. *Bradean* Athanasz főorvos, titkára dr. *Babulia* Tivadar gurahonci orvos, és pénztárnoka dr. *Ciacian* Miklós pécskai körorvos lett. Az aradmegyei kamara az orvosi kérdéseket tárgyaló orvosi parlamentbe a megyei főorvost küldte ki.

A cárnő levele.

A kopenhágai *Politiken* néhány levelet közöl, amelyeket a háború folyamán a cárnő intézett a cárhoz. Ezek egyike így hangzik: Kedvesem! Huszonegy év óta először nem ünnepeljük együtt házasságunk évfordulóját. Mily élenken emlékszem mindenre! Ó kedves fiam, mily boldogságot és szerelmet ajándékoztál nekem ez években. Az Isten valóban megáldotta a mi családi életünket. Mind ezért kicsiny feleséged nagy és szerető szívének mélyéből mond köszönetet. Adja a hatalmas Isten, hogy hozzád méltó segítőtársad és jó bajtársad legyek. Te kin csem, napom, atyja napfényemnek (Alexei trónörökösöt gondolja alatta.) Tudels ép most adta át leveledet, köszönöm azt neked teljes szíveimből. Nem is hiszed, mily örömet szerezteél vele. Több-ször elolvastam. Minden, amit cselekszel, érdekes rám nézve. Amikor őt (Rasputint) arra kértem, hogy éretted külön imákat mondjon, különösképen így szólt hozzám: Az Ur mindent maga intéz. A cár még ne lássa az ő népét. Jobb, ha ezzel a háború utánig vár. Nem tetszik nekem, hogy Nikolajevics nagyherceg veled utazik. Az Isten áldja és őrizze utadat. Ha utközben fekete ruhás testvért látsz, az bizonyára Hartwig asszony, aki az én egészségiügyü depóm élén áll. Az én állapotom olyan, mint azelőtt, este 37.2, reggel 36.6 fok. Örvendek, hogy Fredet (Frederix) vasuton Lembergbe küldöd. Ma szürke esős nap van. Leveleim bizonyára unalmasak, mert csak jelentést tartalmaznak, de azért meg kell neked mondanom, hogy az emberek engem fárasztanak. Mond meg Frednek, hogy üdvözetet küldök neki és arra kérem, hogy értelmes legyen és hogy arra gondoljon, hogy most már nem fiatal rakoncátlan zászlós. Néhány virágot küldök neked és remélem, hogy illatuk széppé varázsolja kis otthonodat. Áldásom és mélységes imáim vesznek téged körül. Ezer csók. Örökké a te kis feleséged. Az összes gyermekek csókolatnak.

PÁRIS. A *Journal Iria* Londomból: Az angol kormány segíteni akar Ausztrián, mert meg van győződve arról, hogy Ausztria összeomlik, ha nem segítenek rajta. Fennáll az a veszély, hogy a szomszédos államok fel akarják egymásközött osztani Ausztria területeit. Ezt az európai béke érdekében meg kell akadályozni.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Negyvenöt millió márka.

A német-holland határon néhány héttel ezelőtt az egyik német hivatalnok megállapította, hogy Emmerich közelében, ahol legerősebb az ékszer-csempészet, ismét értékeket készülnek átvinni Hollandiába. Egy embert, aki nagy összegeket vitt magával, le is tartóztatott. Ez megvallotta, hogy a csempészetet több társával együtt egy gyáros megbízásából végezte. A további nyomozás megállapította, hogy az illető gyáros, akinek 45 millió márka vagyona van, azonos egy asztalossal, akinek a háború elején kis műhelye volt és segéd nélkül dolgozott. Előbb municions ládákat és kéziszerkeket készített a katonaságnak, majd egy katonai közeg megvesztegetésével nagyobb megbízást kapott, amelynek teljesítésében is már szabálytalanul járt el, amivel nagyobb pénzt szerzett. Később ékszer- és valutacsempészettel foglalkozott és így sokszorozta meg millióit. A valamás alapján eddig öt egyént, köztük volt tiszteket letartóztatnak.

Rémuralom Zalában.

ZALAEGRSZEZG. Egész Zalamegyét izgalomban tartja egy 8-10 tagból álló rablóbanda garázdálkodása. A fegyveres banditák Révfülöpon és környékén a rablások és rablómerényletek egész sorát követték el. A rablók egyik este behatoltak *Pallaghy* ezredes révfülöpi kastélyába és az egyedül otthon tartózkodó ezredest arra kényszerítették, hogy összes pénzét — mintegy 8000 koronát — átadja nekik. A pénz átadásakor közvetlen közelből puskalövés hangzott, mire a rablók a pénzzel együtt elmenekültek. A zánkai állomásfőnök néhány nappal ezelőtt nyomtalanul eltűnt. Azt hiszik, hogy ezek a fegyveres banditák támadták meg és fosztották ki, majd meggyilkolták és holttestét a Balatonba dobták. A csendőrség és a katonaság nagy apparátussal nyomoz és a legújabb hírek szerint már nyomon vannak.

Irodalom és művészet.

Két hangverseny.

Buccarini Gidia operaénekesnővel és Gorodinszky Szasa zongoraművésszel végre ismét igazi művészet vonult fel a kulturpalota hangversenypódiumára. Mindketten hosszabb-rövidebb ideje jó ismerősei az aradi koncertközönségnek. Buccarini asszony nagyterjedelmű kulturált hangjában és kifejező énekében már gyönyörködött a közönség a filharmonikusok hangversenyén. Akkori zajos sikere megisméledődött szombali önálló operaelőadásán, amelynek műsora felölelte mindazt a zenei kedvességet, ami egyedül az olasz operaáriák sajátja. A zongorakíséretet *Kaleczky Vilma* látta el precizen.

Gorodinszky vasárnapi zongoraestjén konstalálhattuk, hogy tavalyi hangversenyei óta az elmélyülés felé haladó fejlődésében immár jelentős stációhoz jutott. A valóságos technikai csoda fenomen mostani műsorát már akként állította össze, hogy benne necsak a zongoravirtuózt tisztelhesük, hanem az elmélyedő muzsikust is. Ahogyan a művész az *Apassionatát* interpretálta, az valóságos szenzációs zenei élmény volt. Az ezuttal is tulnyomóan oroszos műsorból kivált még a *Tschajkovszky*-koncert. Szgambali mélységesen bánatos *Néniaja* és *Rachmaninov Prelüdjé*. Gorodinszky óriási sikert aratott és tisztelői ezüst koszorúval ajándékozták meg.

A színház heti műsora.

Kedd: *Tatárjárás*. (C.)

Szerda: *Baba*. (A.)

Csütörtök: *Szevillai borbély*. (B.)

Péntek: *Nagy Karneval a városi színház összes helyiségeiben.*

Szombat: *Gésák*. (C.)

Vasárnap d. u.: *Madarász. Este: Tatárjárás*. (A.)

Hétfő: *Csütri*. (B.)

A színház összes helyiségeit egy óriási mulató képét öltik magukra január 21-én este, amikor a temesvári színház felépülése javára a nagy Karnevált rendezi a színtársulat. A bálteremmé átalakított nézőtérén folyik reggelig a tánc, azonkívül elegáns télikert, szepa-

rék, büffék állanak a közönség rendelkezésére. Két cigánybanda, továbbá a színházi zenekar muzsikál különböző pontokon, szóval a legkellétebb szórakozásokról gondoskodik a rendezőség. A rendkívül mulatságosnak ígérkező farsangi estélyre már árusítja a jegyeket a színházi pénztár s már az eddigi óriási érdeklődésből is megállapítható, hogy január 21-ikének éjjelén zsufolásig megtelik mulatni-vágyó közönséggel a színház.

* A *Tatárjárás* a közönség köréből megnyilvánult óhajra lüzte ismét műsora a színház direkcioja. A rendkívül népszerű operett elnult heti reprize alkalomával olyan sokan maradtak jegy nélkül, hogy kedden megismélik annak előadását s a közönség valósággal megostromolja a színházi pénztárt, mert mindenki ott akar lenni kedvenc operettjének megismélt előadásán.

* *Új műsor a Modern Kabaréban.* Nagyszabásu új műsort mutat ma be a kabaré. Borszékly nagyserü új ének- és táncszámain, a szenzációs táncattrakciókon és a kilünő ének- és magánszámokon kívül két pompás új bohózat „A ravasz Miska” és „A primadonna cselédje” Borszéklyvel a főszerepben, kerülnek színiere.

* *Gorodinszky Szasa* halás szívevel köszöni azt a nagy örömet, amit az ezüst koszoru ajándékozásával jó barátai neki szereztek és Bloch cégnek, ki koncertjeit mindenkor olyan pompásan és impozánsan rendezi meg.

Filharmonikus hangverseny. Január 24-én, hétfőn rendezi a filharmonikus egyesület 122-ik zenekari hangversenyét. Ez alkalommal először kerül Aradon előadásra Goldmark gyönyörű balettzenéje a Sába királynőből. Mendelssohn, Massenét és Tschajkovszky remekét lesznek a műsoron. Jegyeket a Scherhag cég árusítja.

* Az *Ezüst sirály*, Buttkay és Földes nagy operettje budapesti és bécsi hatalmas sikere után január 25-ikén kezd meg az aradi színházban diadalutját. A legújabb elsőrangú magyar operett kiválóságának legszebb bizonyítéka, hogy Bécsben elérte négyszázadik előadását és még mindig állandó zsúfoltságban

HIREK.

Görög keleti vízkereszt

E hó 19-én, szerdán tartják a görög keleti románok vízkereszt ünnepüket. Ebből az alkalomból dr. **Robu János** polgármester a következő hírdelményt adta ki:

Hirdetmény. Közhírré teszem, hogy a román vízkereszt ünnepe alkalmából folyó hó 19-én az összes üzlethelyiségek egész napon keresztül zárva tartandók, kivéve a borbélyüzleteket, amelyek délelőtt tíz óráig nyitva tarthatók. Azon gyárak, amelyeknek üzeme folytonos, egész napon keresztül működhetnek. A köz- és magánhivatalokban az ünnepnapokon szokásos hivatalos órák tartandók meg. Tekintettel pedig arra, hogy ezen a napon délelőtt 10 óra 30 perckor egyházi díszmenet fog elvonulni a görög keleti templomtól a Strada Metianu (Forray-utcán), a Strada General Berteloton (Atzél Péter-utcán), a Bulevardul Regina Mária (Andrássy-tér) baloldalán át a városháza és kulturpalota mellett a Maros folyó partjára, felkérem ezen utvonalon utazára nyíló ablakokkal rendelkező lakosokat, hogy az ünnepélyesség emelése céljából ablakaikat virágaikkal és szönyegekkel díszítsék fel. Az összes községi iskolákban a tanítás szünetel. Arad, 1921. január 17. Dr. **Robu**, polgármester.

— A C. F. R. vezérigazgatója Aradon. **Jonescu M.** tábornok, a CFR. vezérigazgatója segédtisztjével tegnap Timisoaráról (Temesvárról) Aradra érkezett. A tábornok Jura állomásfőnök vezetésével az aradi állomást, Mihajlovici helyettes igazgatóval pedig az üzletvezetőséget vizsgálta meg. A CFR. vezérigazgatója ma délután Clujra (Kolozsvárra) utazott.

— Bukovinában már megkezdtek a bonok beváltását. Bucuresti. A pénzügyminiszter elrendelte, hogy Bukovinában kezdjék meg a 40 százalékos bonok beváltását és pedig úgy, hogy előbb az 5000 leig szóló bonok kerülnek beváltásra. Ez az intézkedés a bukovinaiak körében nagy örömet keltett.

— A törvényszéki elnök itthon. Dr. Avramescu Vazul törvényszéki elnök ma hazaérkezett Clujról (Kolozsvárról) és magával hozta a törvényszéki tisztviselők fizetésének kiutalását.

— Tanítók eskütötele. A tanfelügyelőségen ma délelőtt 11 órakor tették le az esküt a görög katolikus, római katolikus, evangélikus, tót, szerb és izraelita felekezeti tanítók Moldován József tanfelügyelő és az egyházi hatóságok jelenlétében.

— Kinevezés. Dr. Robu János polgármester a polgármesteri hivatal jegyzőjévé Dolga Imrét nevezte ki. Covacevicu Iván aljegyző, aki eddig a polgármesteri hivatal jegyzői teendőit végezte, most Lucaci Lajos első városi aljegyző helyettesíti.

— Házasság. Geller Ödön lapszerkesztő és Nussbaum Lili urnő, néhai Nussbaum Zsigmond földbirtokos leánya ma házasságot kötöttek.

— Aradi pályázók Timisoarán (Temesvárott.) Értesülésünk szerint a Timisoarai (temesvári) gazdasági tanácsnoki állásra Lucaci Lajos aradvárosi aljegyző és Pál Egon aradi városgazda is pályáztak.

— Elindult a repatriálós vonat. A repatriálós vonatot tegnap, vasárnap délelőtt 10 órakor hagyta el Arad állomását és a határon a román hatóságok még aznap átadták a magyar hatóságoknak.

— Bucurestiből kitiltották a könnyűvérű nőket. Szombat délután 38 elegánsan öltözött nő érkezett Bucurestiből Aradra négy fegyveres katona kíséretében. Az elegáns hölgyeket a határrendőrség vette át és elkísérte a határig. Értesülésünk szerint a közeli napokban újabb transport érkezik Aradra, mert a bucarestii rendőrigazgatóság a főváros teüteléről kitiltotta az összes idegen honosságu félvilági nőket.

— Vizsgát tehetnek a fogtechnikusok. Irunk arról, hogy az aradi fogtechnikusok küldöttsége Clujra (Kolozsvárra) utazott és az egészségügyi főfelügyelőségnél engedélyt kértek, hogy az önhibájukon kívül nem vizsgázzon fogtechnikusok szakvizsgát tehessenek és a döntésség gyakorlatot folytathassanak. A küldöttség ma érkezett vissza Aradra és bejelentette dr. Tisch Mór városi főorvosnak, hogy az egészségügyi főfelügyelő teljesítette kérésüket. A főorvos kijelentette munkatársunk előtt, hogy mindaddig nem engedheti meg a fogtechnikusok működését, amíg az engedély megadásáról az egészségügyi főfelügyelőség hivatalosan nem értesíti a városi orvosi hivatalt.

— Csak írásban. A lakáshivatal legújabb rendelkezés szerint a mai naptól kezdve csak írásban benyújtott kérvényeket vesz tárgyalás alá. A kérvényeket a hivatal délelőtt 9 órától 12 óráig fogadja el. A feleket minden esetben idézés után értesítik ügyük tárgyalásának napjáról.

— Hibalgazítás. Lapunk vasárnapi számában egy becsületsértési perrel irunk. A perben szereplő egyik fél, Blaha Károly mérnök ma megjelent szerkesztőségünkben és annak közlésére kért fel, hogy a járásbírósnak nem őt, hanem Radován Miklós nevű lakóját ítélte el becsületsértés miatt 300 lei pénzbüntetésre.

— Idegen nyelv-tanfolyamok. Lieberman Benzion nyelvmester legközelebb nyelvi kurzusokat rendez, még pedig német és angol kurzust haladók részére, francia és olasz nyelvű kurzust kezdők részére. A nyolc nyelven beszélő tanár Berlitz módszer szerint tanít. Aki a kurzusokon részt akarván venni, a Strada Consistoriului (Batthyány-utca) 10. számú ház udvarában délelőtt 10-től 12-ig jelentkezzenek.

— Felébredt halottakból a társadalom szive és életműködésének mindjárt olyan magaslatos tanujelét adja, amilyet még nem leghet fel a jótékonyság történelme. Február 1-én este 7 órakor és 2-án délután 4 órakor az aradi Fehér Kereszt Gyermekvédő Egyesület magaslatos céljához méltó keltős színházi estélyt rendez, amelyen a szórakozás és művészet fog kezdet a jótékonyság szellemével. A keltős innepség nagy jelentőségű lesz Aradon.

— Naponta újabb műtárgyak láthatók a képző- és iparművészeti szalon állandó kiállításán. Megtekinthető délelőtt 10-től 1-ig, délután 3-tól 7-ig a kulturpalota kistermében.

— Sökiosztás. Étesüljük a közönséget, hogy a hatósági cikkeket árusító kereskedők útján az élelmiszerjegyek III. sz. végvesszelvénye ellenében családonként (jegyenként) 4 kg. örött söt osztunk ki, melynek ára adagonként (4 kg.) Lei 2.-papirzacsó nélkül. Felhívjuk az I., II., III., IV., V., VI. lsztkerületbeli kereskedőket, hogy f. hó 18-án, a VII., VIII., IX., XI., XII. lsztkerületbeli kereskedőket, hogy f. hó 20-án soutilványaik kiáltása végett a közvélelmzési hivatalban jelenjenek meg. Közvélelmzési hivatal.

— Rendőri hírek. Joanovics Jusztin ismeretlen tettesek ellen feljelentést tett a rendőrségen 10.000 lei értékű ékszer elsikkasztása miatt. — Reszner Etelka 14.000 lei értékű ruhaneműjét ellopták. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Lopás a vonaton. Keppich Rudolf karánsebesi lakos jelentést tett a rendőrségen, hogy utazás közben a vonatról ellopták kézitáskáját, amelyben 16000 lei készpénz, egy befétkönyvecske és különféle értékes dolgok voltak. Kára 36000 lei. A rendőrség megindította a nyomozást.

50.000 leies ruhalopás.

Vakmerő betörést követtek el ma reggel Vándor Sándor és Schächter Béla divatárkereskedők lakásán. Schächter ma délelőtt észrevette, hogy a szobában levő nagy utazótáska hiányzik. Kinyitotta szekrényét és megalapította, hogy hat öltözet ruhája, két esőköpenyege, 28 inge, 6 pár cipője s azonkívül nagymennyiségű fehérneműje körülbelül 50.000 lei értékben hiányzik. Feljelentésére a rendőrség Wagner detektívöt bízta meg a nyomozással, aki megállapította, hogy a betörést Vándor és Schächter Jux Ferenc nevű szolgálja követte el. Jux aradi rokonainál egy levelet hagyott hátra, amelyben azt írja, hogy auton Timisoarara (Temesvárra) utazott. A detektív kiderítette, hogy Jux ezzel a levéllel félre akarta vezetni a rendőrséget, mert nem Timisoarara (Temesvárra), hanem Kurticsra utazott, valószínűleg azért, hogy átszökjék a határon. Wagner detektív és Vándor auton Kurticsra utaztak, hogy elfogják a tolvajt, ha csak azóta át nem szökött a határon.

Eladott aradi ingatlanok

Eib József és neje eladták az Illés-utca 105. számú házat 12.000 leiért Demian Lázárné Mánya Mariucának. — Mendlik Béláné eladta a Purgly Lajosné-utca 98. számú házat 60.000 leiért Lehoczky György és nejének. Jäger Péterné és tulajdonostársai eladták a Péter-utca 8. számú házat 12.000 leiért Kovács János és nejének. — Ifj. özv. Boronyancz Györgyné eladta a Gáj Temető-utca 15. számú házat 5000 leiért Stojca Mladennak. — Agocs Pálné eladta a Csorba-utca 46. számú házból az öt illett fele részt 2500 leiért Hegedüs Imrének. — Julinszky Jánosné szül. Glovácsky Anna eladta a Tökölly Imre-utca 51. és Szekeres-utca 7. számú ingatlanokból az öt illett fele részt 12.000 leiért férje Julinszky Jánosnak. — Kovács István eladta az Oláh-utca 19. számú házat 6000 leiért Török József és nejének. — Juhász Katalin eladta a Mocár-utca 1a számú házból az öt illett fele részt 10.000 leiért Sipos Erzsébetnek. — Tóth Istvánné Kelemen Julia eladta a Rozer-dűlőben fekvő házhelyet 6000 leiért Kovács Istvánné Dunai Juliának. — Szokolai Bálint és neje eladták a Sága Koszoru-utca 18. számú házat 44.000 leiért Spiru Vasziúe és nejének. — Deutsch Jánosné Farkas Laura eladta a Sága Tehén-utca 2a számú házat 19.000 leiért Anghel Péternek. — Lengyel Andor eladta a Nagy Sándor-utca 7. számú házból az öt illett részt 25.000 leiért Gábot Salamon és neje Grünbaum Bertának. — Dömösd Antal eladta a Mihály-utca 14. szá-

mu házból az öt illett fele részét 5000 leiért özv. Molnár Pálné Sándor Terőznek.

Új repatriálós vonat.

E hó 28-án Farmincőt wagonból álló repatriálós vonat indul Magyarországra. Ezzel a vonattal csak azok utazhatnak, akiknek utlevele már elkészült, azonkívül még azok, akik a tegnapi elindult vonattal valamely okból kifolyólag nem távozhattak. Erre a vonatra újabb jelentkezéseket nem fogad el a hivatal, amely egyttal közli, hogy a repatriálósok e hó 25-éig szünetelnek. A már elkészült utlevelekért azonban mindennap lehet jelentkezni.

Tanítók figyelmébe!

A CFR. államvasutak aradi üzletvezetőségétől nyert szóbeli információ alapján értesítjük a rendes minőségben működő elemi iskolai tanítókat, hogy az 1920. évre érvényesített arcképes államvasuti igazolványok érvénye 1921. évi március hó végéig meghosszabbított. Még azok, akiknek 1920. évre érvényesített arcképes igazolványuk nincs; 1921. évre ideiglenes igazolványt kérhetnek. E célra 1 darab arckép és 3 lei kiállítási díj küldendő be. Az Acsev. igazolványok kiállítási díja személyenkint 10 lei. A kérvények a kir. tanfelügyelőséghez nyújtandók be Moldovan tanfelügyelő.

Kis tréfák.

Egy ismert aradi hadjmilliomosnő a következő levelet intézte egyik aradi jőnevű zeneművészhez:

„Igen tisztelt Uram! Folyó hó 14-én lakásomon estélyt adok, boldognak érzem magamat, ha megjelenésével megtisztelné.

Arad, 1921. január 10-én.
Kiváló tisztelettel

Aláírás.

Utóirat. Hegedűjét ne feledje elküldeni!

Másnap a művész a következő választ küldte:

„Nagyságos Asszonyom! Végtelenül sajnálom, hogy kedves meghívásának nem tehetek eleget. Halaszthatatlan ügyben el kellett utaznom, így az estélyén nem lehetek jelen.

Arad, 1921. január 11-én.
Kézcsókkal:

Aláírás.

Utóirat. Hegedűmet Nagyságos Asszony kívánságára elküldöm...

A „Dácia“ kávéházban az orvosok lözrszaszlatánál két fiatal orvos évődik egymással. Azt mondja többek között az egyik:

— Olvastam egy könyvet, mely arról szól, hogyan kell életet menteni, amíg az orvos jön?

Gunyosan jegyzi meg a másik:

— Ostobaság. Inkább arról irjanak egy könyvet, hogy miként éljen addig a kezdő orvos, amíg páciens jön?

A napokban egy csendes örült hozták a közkörház emebajos osztályára, akit másnap egy jó ismerőse meglátogatott.

— Hogy került Ön ide? — kérdezte kíváncsian.

— Nagyon egyszerűen — felelte — majd pedig így folytatta:

— Én azt állítottam, hogy az egész világ meg van bolondulva, az emberek azt mondták, hogy én vagyok örült, ez ellen tiltakoztam, de leszavazlak...

A pesti brilliáns-börze

(Kivándorol a gyémánt és arany.)

BÉCS. A leszegényedett magyar középosztály végső segélyforrásához menekült: eladja családi eszkereit s a lánckereskedelem ezekre a pietással őrzött családi ingóságokra építi most fel a mohó gazdagodást. A budapesti ékszerbörze a Dohány-utca 10. számú házában rendezkedett be. Megkopott öreg sárga ház. Ha a délutáni órákban valaki a tulsó járdáról kis ideig figyeli az első emeleti alakokat, csakhamar megpillant egy embert, aki nagytöltőveggel gondosan vizsgál valami apró tárgyat. Könnyű kitalálni, hogy drágakő van a kezében. Kanyarodó lépcső visz fel az első emeletre. A lépcsőházban mindjárt előtűnik van a klub ajtaja. Hőség, füst, zaj. Egyesek kártyáznak; a többiek kisebb-nagyob csoportokba verődve aranytárgyakat, gyűrűket, drágaköveket mutatgatnak egymásnak. Közben hangos kiáltásokkal folyik a licitálás. A terem négy falán négy nagy tábla hirdeti, hogy kizárás mellett tilos a kör helyiségeiben mindenféle kereskedelem. Senki sem törődik azonban a szigorú tilalommal, amely különösen hat egy körben, amely másodsorban kereskedelmi társulatnak nevezi magát. A főszerepet 4-5 emberből álló csoportok játszik. Izgatott, jelentéktelen külsejű emberek ezerszövegeket tartanak kezükben, hangos kiáltás után aranytárgyakat, brilliánsokat adnak kezükről kezre. Egy karátos brilliáns köért 62.000 koronát fizetett ki egy egyszerű kis emberke, aki nemrégiben még koldusszegény ügynök volt. A legnagyobb karriert az a csoportvezér csinálta, aki saját autóján csempészte Ausztriába a magyar brilliánsokat és az osztrák fővárosban telepedett le. A forgalmat most már ügynökszervezetével bonyolította le. Nagyon ügyesen csinálta a dolgot. Mielőtt elhagyta volna Budapestet, több ismerősének megmutatatta, hogyan rejtette el automatájában a brilliánsokat, az arany és ezüst tárgyakat. A vámvizsgálatnál sohasem volt semmi baja. Cégtársa is szerzett magának autóbilit, számtalanszor utazott rajta Bécsbe, de már óvatossan — svájci lofogó alatt. A forgalom néhány hét óta egy kissé megcsappant az ékszerek klubjában. Az elszegényedő középosztály java részét már tuladott légtutolsó emléktárgyai is. Ez a forgalomba hozott sok millió értékű ékszer nem maradt az országban. Ennek következtében ma már olyan nagy az anyaghiány, hogy az ékszerműhelyek nem tudják foglalkoztatni munkásaikat, holott a létszámot negyedére redukálták. Az ékszerüzletek legtöbbször sem látni hetek óta egyetlen darab brilliánst sem. jöllehet nemrégiben még szikráztak a kirakattivegek a legragyogóbb brilliánsoktól. Az történt, hogy a legilletékesebb szakértők enyhe számítása szerint — több, mint egy milliárd értékű brilliáns tánt el az országból. Ujabbban feltűnő nagy számban kerültek forgalomba arany cigarettatárcák Budapestben. Ezt a cikket azelőtt csak külföldről szállították be a magyar piacra, előállításával egyáltalán nem foglalkoztak a budapesti ékszerészek. Most azonban ez

az iparág hatalmas virágzásnak indult. Egy-egy ilyen tárcsa 250-300 grammot nyom, úgy, hogy négy szelence sulya meghaladja az egy kilogrammot. Ez a cikk tehát a legalkalmasabb az arany-csempészség céljaira. Zsebredugott, negyedkilogramm arany cigarettatárcát minden feltűnés nélkül át lehet vinni a határon. Így vándorol külföldre hetenként kilószámra a magyar arany. Az

Milliók sorsa egy nő kezében.

(Witte leleplezése a cárnőről.)

Nemsokára megjelennek Berlinben német nyelven gróf *Witte* egykori orosz miniszterelnök emlékiratai és több német újságnak már most módjában van egy-egy fejezetet közölni a rendkívül érdekes memoárokból. Az egyik fejezetben elmondja *Witte*, hogy milyen zsidógyűlölő volt *II. Miklós* cár. Tévedés azt hinni, hogy az oroszországi zsidóüldözések néphangulatból, vagy alsóbb hatóságoktól eredtek, a zsidóüldözések tervét mindig a cár közvetlen környezetében Kovácsolták a cár hozzájárulásával. Amikor a japán-orosz háború idején *II. Miklós* gyűlölte az angolokat, állandóan zsidóknak nevezte őket, ami különben jellemezte rendkívül kis intelligenciáját. Egyébként nem is szerette az intelligens embereket. *Mírski* herceg elbeszélte *Witte*-nek, hogy egyszer egy ebédén, a hol a cár mellett ült, szó volt az intelligenciáról és ekkor *II. Miklós* kifakadt:

— Hogy gyűlölöm ezt a szót! Legjobban szeretném megparancsolni az akadémiának, hogy törölje ki ezt a szót az orosz szótárból!

II. Miklós cár *Witte* szerint állandóan mély befolyás alatt állott. Uralkodása első idejében anyja, *Mária-Feodorovna*, az özvegy cárné befolyásolta és ezután teljesen a felesége befolyása alá került. Az egykori darmstadti hercegnő hatalma leírhatatlan volt a cár fölött. Igen sok esetben és igen nagyfontosságú dolgokban teljesen önállóan intézkedett a cár helyett, úgy, hogy sok millió embernek a sorsa fölött döntött ez az asszony. A cár egyszer azt mondta *Witte*-nek, hogy a felesége olyan lény, akiben feltétlenül megbízik. Hogy a cárné kike hallgatott, az köztudomású. *Witte* sokat ír emlékirataiban *Rasputin* elődjéről, egy *Philippe* nevű francia sarlatán álorvosról, akit hosszú ideig mint szentet tisztelt a cárné. Legerősebben ez a francia felcser és a montenegrói fejedelem két leánya, *Péter* nagyherceg felesége és *Leuchtenberg* hercegné befolyásolták a cárnét. A két montenegrói asszony hozta a cári udvarba *Philippet* és mindaképpen résztvettek a cárnéval együtt azok a titkos vallási és orvosi szertárszokan, amiket a francia ku-

adófelügyelőségnek meglehetősen sok gondot okoz a megnümmösödött ügynökök adóbevallása. A hajdani szerény ügynökök és árverési hiénák ma sem vezetnek üzleti könyveket, nincs bejegyzett cégük, nem kötelesek a forgalmat kimutatni, és ha a vagyon bevallására kerül a sor, akkor ma is egyszerű szegény ügynököknek adják ki magukat.

ruzló rendezett. Ennek a *Philip*-pének olyan nagy volt a hatása a cárnéra, hogy akkor, amikor még a cári párnak nem volt fiugyermeké, *Philippe* elhitette a cárnéval, hogy áldott állapotban van és fia fog születni. Világhírű nőorvosokat kellett hívni, akik aztán megcáfolták *Philippe* diagnózisát. A cárné különben gyűlölte *Wittét* és gyűlölete onnan ered, hogy mikor 1900-ban a cár Yaltában életveszedelmesen megbetegedett tüfuszban és mert akkor még nem volt a cári párnak fiutóda, tanácskozást folytattak a trónöröklés kérdésében. *Witte* álláspontja győzött, hogy a cár halála esetén ne a cárné legyen a régens, hanem *Mihály Alexandrovics* nagyherceg, a cár fivére lépjen a trónra. A cár meggyógyult, de a cárné azóta gyűlölte *Wittét* és miniszterelnöksége idején állandóan dolgozott ellene. *Witte* egyébként a cár barátságának se örvendhetett, bukása után hat évi időközben mindössze csak kétszer fogadta őt az uralkodó.

Mozl.

* A mozgóképszínházak műsora. Január 18-án az *Apollóban*: *Ki a gyilkos?* Bűnügyi dráma. — Az *Urániában*: *Szenvedély*. Artista-dráma.

* *Ki a gyilkos?* (Szenzációs bűnügyi dráma az *Apollóban*.) Szenzációsan fölépített, idegizgalmas drámát mutatott be hétfőn az *Apolló* színház. Tílkasztos gyilkosság tettesét nyomozza ki a híres detektív, akinek bravurozus munkájában nem egyszer gyönyörködött már a mozi-bizárá közönség. A dráma rövidre fogott meséje ez: Az *Yvers-utca* 1. szám alatt meggyilkoltak egy asszonyt. A lakásba vezető egyetlen ajtó sértetlen volt és így a vizsgálat egy megfigyelhetetlen rejtély előtt áll. Megnehezítette a dolgot, hogy a tettesek mindenféle módon hamis ultra vezették a vizsgálatot. *James Power* veszi kezébe a dolgot és a híres detektív rövid idő alatt az igazságszolgáltatás kezére adja a tettest. A bűnügyi filmet még kedden és szerdán mutatja be az *Apolló* színház.

* *Artista dráma* — az *Urániában*. *Szenvedély* címen megkapóan érdekes artista-filmet tűzött műsorára az *Uránia* színház. Az artistavilág különös élete rajzolódik ki előttünk idegizgalmas történet keretében. Cirkuszi produkciók, vakmerő artistanútványok teszik változatossá az amugy is érdekes filmet. A főszerepben *Hanni Weisse*-t, ezt a bájos és kiváló tehetségű moziostart látniuk viszont, aki egyik legszebb alakítását nyújtja e szerepben. A dráma többi szereplői méltó partnerei *Hanni Weissének*. A művészi artistafilmet három napig tartja műsoron az *Uránia* színház.

Liaztet kérnek a pékek.

Ma délelőtt az aradi pékmesterek tisztagu küldöttsége tisztelt dr. *Robu* János polgármesterrel és arra kérte, utalványozzon a város lisztjéből bizonyos mennyiséget a pékmestereknek. A pépek azzal indokolják kérésüket, hogy a liszt behozatali tilalma miatt nem tudják kenyérrel ellátni a város lakosságát. A polgármester kijelentette, hogy a kérést nem teljesítheti, mert a közlelmezési vállalat elsősorban az elláttatlan lakosságot köteles ellátni liszttel, felhívta azonban a küldöttség figyelmét arra, hogy a vármegyei közlelmezési hivatal adhat részükre lisztbehozatali engedélyt.

A szegedi főrabbi ügye.

SZEGED. Az itteni vizsgálóbíró megkeresése folytán dr. *Vársárhelyi* Béla budapesti büntető-törvényszéki vizsgálóbíró kihallgatva dr. *Lów* Immanuel szegedi főrabbi ügyében *Huszár* Károly volt miniszterelnököt. Ez ügyben még több tanút idéztek meg, akik azonban nem jelentek meg és távolladásukat kimentették. Hamarosan a többi tanút is kihallgatják s aztán az iratok visszakerülnek a szegedi törvényszék vizsgálóbírójához.

A szerkesztésért
KÁROLY JÓZSEF
lelel.

Radio Hirdetési Iroda.

A legelterjedtebb és legolvasottabb könyv március 1-én jelenik meg a

Hivatalos Menetrend

mindenkinek nélkülözhetetlen.
Hirdetéseinek sikere biztos.

Kiadja:
Radio Reclame Roumanie Cluj.

Strada Regina Maria 34. Telefon: 630.

Domán Ignác aradi cözg és zsák és ponyva kölesözös üzletét átvetették és azt fontú cég alatt változtatva tovább vezették. Cégünk vásárol és elad mindenféle legolcsóbb napiáron gabonás, lisztes, korpás, sós, szemes, cement és minden egyéb fajta zsákot, valamint új és használt ponyvát minden nagyságban, melyet kölcsön is adunk. 37
Baumann János és Baumann Lajos, mint **Domán Ignác** cég tulajdonosai *Strada Josif Vulcan* (Kaszírozó utca) 11.

BOROLIN
SÓSBORSZESZT

minden mennyiségben 241
viteli engedéllyel szállít

BOROLIN TERMÉKEK GYÁRA
Budapest, VI., Botond-u. 10.
Sürgőnyeim: **BOROLIN, Budapest.**

Bécsbe

Ulazik a bécsi piacon jól bevezetett temesvári kereskedő. Vállal mindenféle áruk bevásárlását, leszállítását, kifizetéseket, inkassót, stb. felelősség mellett. Kívánságra szakszerű permiszeket beszerez. Értekezhetni szíveségből „FORTUNA” KER. VALLALATNÁL, Temesvár, Plata St. George (Szent-György-ter) délelőtt 10—12-ig, délután 3—5-ig.
10439

Köhögés,

vagy rekedtség ellen

Elwe pemetefüccorka legjobb.

Kapható mindenütt. 10041

Valódi 98/99% angol rézgálicra

kilonként 16.— lei

árban 226

f. é. január 30-áig
előjegyzéseket elfogad

Nagy Farkas, Arad.

BAUMANN LAJOS

ARAD

Iroda: Str. Iosif Vulcan (Kaziny-utca) 11.
Lakás: Piale Avram Iana (Szabadság-
tár) 11. 86

hordókoreskedő, vesz és elad minden
nagyvárosi hordókat. Egyben értésitem a
t. Bortermelőket és kereskedőket, hogy
hordókat kölcsönbe is adok, ugy helyi
tarolásra mint szállításra.

Bel- és külföldi külön-
legességek érkeztek.

George Wajdits

"Jézus Szive" gyógyszerára Ba-
levarnál Regelo Ferdinand II.
(József főherceg-ut.) 10331

Ujhordók

hasított fából 50 litertől 800 litert
teljesen vasalva cirka 2500 hektó-
liter mennyiségben, igen jutányos áron
kaphatók. Megtekinthetők hordógyárunkban

Kimnel Részvénytársaság,
Timisoara. 249

Phönix Kénsav- és vegyi-termékek gyár
részvénytársaság Bala-Mare (Nagybá-
nya) (gyár Alsótemezlye), sürgönyctm:
Phönix. Ajánlja termékeit

PRIMA RÉZGÁLIC 98-99%
BÉKEBELI MINŐSÉGBEN 207

lovábbá vasgálic, kénsav minden minő-
ségben, ecetsav 80% étkezési célokra,
glaubersó, keserűsó, sósav, ólomcukor,
zinkveisz, vörösréz és ólom lömbökben.

4903-1920.

ARVERÉSI HIRDETMEY.

A lippai állami erdőigazgatóságnál
1921. február 7-én épülethez (műfa) el-
adására zárt ajánlattal nyilvános árve-
rés tartatik. A fa 1919-1920. években
lett kitermelve a Pécska körüli erdőse-
gekben és a kitermelés helyén az erdő-
ben a fatörzsek mellett fekszik. A faanyagok 3 csoportba vannak osztva, nevezte-
sen:

I. Csoport. Minőség: Tölgy, kőris,
szilfa, nyárfa 613.08 köbméter, kikiáltási
ár 94364.35 Lei. Bánatpénz 9436 Lei a
N.-Szt.-Péteri erdőben.

II. Csoport. Minőség: Tölgy, kőris,
szilfa, nyárfa 446.53 köbméter, kikiáltási
ár 65160.70 Lei. Bánatpénz 6516 Lei a
„Popin” erdőben.

III. Csoport. Minőség: Tölgy és kevés
szilfa 909.29 köbméter, kikiáltási ár
157.476.25 Lei. Bánatpénz 15747 Lei a
„Háda” erdőben.

Összesen: 1968.90 köbméter, kikiáltási
ár 317.001.30 Lei. Bánatpénz 31.699
Lei.

Az ajánlat az összes csoportokra,
vagy csupán egy csoportra, vagy több
csoportra tehető.

Az ajánlatokat 1921. február hó 7.
élelőtti 10 óráig zárt borítékban kell be-
nyújtani a lippai erdőigazgatósághoz,
ahol azokat az igazgatóság irodájában
nyilvánosan bontják fel.

Az árverési és szerződési feltételek,
valamint a mennyiségi, minőségi és mé-
ret láblázatok, továbbá a csoportok el-
osztása felől és egyéb felvilágosítások
kell illetőleg az erdőigazgatóság ad utba-
igazítást és ugyanott ajánlati minták és
horitékok is beszerezhetők. 243

Lippa, 1921. január hó 10.

ERDŐIGAZGATÓSÁG.

Apró hirdetések.

Levelezés.

URIASSZONYKA tartós barátságát ke-
reszi korrekt uriember anyagi érdek ki-
zárásával. „Náni” című jelíges leveleket
Wallinger hirdetője Lázár-utca továbbit.
10438

Alkalmazás.

TISZTESSEGES dolgos mindenes leány,
jó bizonyítvánnyal azonnalra felvétetik.
Strada Consistoriului (Batthyány-utca)
23. I em. jobbra 1000

HAZAKHOZ AJÁNLKOZIK varrónő, ki
fehérnemű és felsőruha varrásához ért.
Cim a kiadóban. 244

RAKTÁRNOKI, esetleg szállítási vállá-
latnál alkalmazást keres magyar, német
és román nyelvet perfektil beszélni meg-
bízható intelligens fiatalember. „Ova-
dékia is van” című megkereséseket Wal-
linger hirdetője Lázár-utca továbbit.
10438

INTELLIGENTES deutsches Fräulein
wird gesucht. Adresse in die Adminis-
tration. 247

Lakás.

KÜLÖNBEJÁRATU butorított szobát
keres a Strada Crisán (Karolina-utca)
környékén lakásigazolvánnyal rendel-
kező intelligens fiatalember. Cime: Wal-
linger hirdetőjében Lázár-utca. 10438

Vétel és eladás.

JOKARBAN levő csöplőgarmitura sür-
gösen eladó. Weisz borbély, Csarnó. 230

PALISANDER Förster-pianó, teljesen
új, eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében
Lázár-utca. 10438

FÉNYKÉPEZŐGÉPEK 24-30-ig külömb-
öző nagyságban és egy amerikai Me-
dallig eladó. Cim a kiadóban. 238

ELADÓ egy alig használt vaskorlátu
Cariol postakocsi, jó karban levő damen-
hintó, 12 éves nagy fekete kanca, új pa-
radés löszerszám, füstölt disznóhús és
szalonna. Deák József postamester.
Kiirtós. 240

FRÉSZ SELYEPAPLAN, teljesen új,
huzattal eladó. Róm. kath. iskolában.
Pankotán. 10438

LIBAZSIR, tiszta eladó Kapitán Ignát
(Kapa-utca) 6. szám. 245

DYNAMÓ kitűnő strapagép alig hasz-
nált, cirka 3.5 HP, mozihoz, vagy ma-
lomba nagyon alkalmas. Potom áron el-
adó. Cim a kiadóban. 250

Ingatlan.

ELADÓ HAZAK, Lachner György-utca
7a) és 8. számú házak nagy telekkel viz-
torony közelében, üzemnek és gazdaság-
nak megfelelőek, eladók. Bövebbet Str.
Russu Sirianu (Aulich-utca) 7b) 246

KOSAR-U. 8. számú ház négyszobás la-
kással, négy lónak való istállóval, eladó.
Bövebbet Str. Romanului (Zrínyi-utca) 1.
„Romanul”, Heroo Józsefnénél. 251

LAKÓHÁZ nagy befelekkel, gazdálko-
dásra alkalmas, azonnal beköltözhető,
eladó Zmándujfalun. Cime a kiadói-hi-
valban. 213

SZŐLŐT villamos mentén kolnával ke-
resek megvételre. Ajánlatokat „Szőlő”
jeligére kiadóba kerek. 228

Oktatás.

ELEMI ÉS KÖZÉPISKOLAI magánlanu-
lók előkészítést, vagy korrepetálását
vállalom. Zongora és német órát adok.
Cim a kiadóban. 248

ANGOL-FRANCIA órát ad intelligens
hölgy kezdőknek. Cime: Wallinger hir-
dítőjében. 10438

Pályázati hirdetés, vezérigazgatói állásra

A Csikszereda Takarékpénztár Részvénytársaság Csikszereda (alaptőke
1.000.000 lei, tartalékalap 550.000 lei) fenti üresedésbe jövő állásra pályázatot
hirdet.

Pályázni szándékozók felkéretnek, hogy képzettségüket, valamint eddigi bank-
gyakorlataikat igazoló okmányait másolatban csatolják, továbbá referenciá-
kat, nyelvismereteiket, fizetési igényeiket és az állás elfoglalhatóságának időpontját
kéresekben jelezzék. Természetbeni lakás — 6 szoba és melléképületek —
rendelkezésre áll.

Pályázati határidő 1921. év január hó 31.

239

AZ IGAZGATÓSÁG.

Aranyat, ezüstöt bármily mennyiségben a legmagasabb áron vesz a BRANDESZ-féle ékszergyár részére a

Központi Aranybeváltó ékszerész

ARADON, Bulevardul Regelo Ferdinand I. (József főherceg-ut.) 12. 2307

Vésznöki munkát szép kivitelben aranyba és ezüstbe oltatják.

KEKÉT,

KUKORICAVETŐGÉPEKET, EXSTIRPATOROKAT, stb.
DRÓTSZEGEKET, KASZÁKAT, LANCOKAT, SZÖLLŐ-
PERMETEZŐKET, stb.

RÉZGÁLICOT, KÉNPORT, GUMMITOMLÓKET, stb.

MINDENEMŰ MŰSZAKI CIKKERET, GÉPOLAJOKAT, stb.

raktárról azonnal szállit nagyban és kicsinyben az

Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Géposztálya

SIBIU (Nagyszében), Salzgasse 22., valamint annak fiókja:

Segevár, Baiorgasse 47. és fölerakata: Hann és Társa

R.-T. Cluj (Kolozsvár), Heltai-u. 3. 184

Hirdetmény.

A Magyar-Olasz Bank rész-
vénytársaság alapítása alkalmá-
val egy syndikatus, — melynek
ahulírott bank is tagja — a Ma-
gyar Agrár és Járadékbank rész-
vénytársaság részvényeinek fel-
ajánlotta részvényeiknek Magyar-
Olasz Bank r.-t.-i részvényekre
való átcserelését.

Hogy ezen átcserelés a Ma-
gyar Agrár és Járadékbank r.-t.-
azon részvényeseinek is lehetővé
tétessék, akik a román királyság
területén laknak, a fentemlitett
syndikatus nevében ezennel ké-
szeknek nyilatkoznak a részvény-
cserét a következő módokat
mellett fogyanatosítani.

3 darab Magyar Agrár és Já-
radékbank r.-t.-i részvény 1920.
évi szelvénnel átcserelhető 7 da-
rab 1920. évtől kezdődő osztalék-
jogosultsággal bíró Magyar-Olasz
bank r.-t. részvényre, illetve egy
darab Magyar Agrár és Járadé-
kbank r.-t. részvény átcserelhető 2
darab egész Magyar-Olasz bank
r.-t.-i részvényre és egyharmad
ily részvényről szóló ideiglenes
elismervényre.

Felhívjuk a Magyar Agrár és
Járadékbank r.-t. azon részvénye-
sett, akik ezen átcserelési jogot
igénybe venni óhajtják, hogy az
1921. évtől kezdődő szelvények-
kel ellátott részvényeiket 1921.
január hó 21-ig, a szokásos pénz-
tárórák alatt, elismervény ellené-
ben szolgáltatassák be:

Temesvárott: a Temesi Agrár-
Takarékpénztár r.-t.-nél.

Marosvásárhelyt: az Agrár-
Takarékpénztár r.-t.-nél.

Nagyváradban: az Önségély-
ző Népbanknál.

A fentnevezett intézetek által
kiállított elismervények ellenében
a Magyar-Olasz bank r.-t. megie-
lelő csere-részvényei egy később
hirdetendő időpontban, de legke-
sőbb 1921. június 30-ig a jogosul-
taknak rendelkezésükre fognak
bocsátatni. 195

Wien, 1920. november 24-én.

Allgemeine Depositenbank.